

.....
**การพัฒนารูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ
การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอด
และความตระหนักทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต**

**The Development of an Folklore Instructional Model By Applying
The Community Base With Constructivism To Develop Concept Thinking Ability
And Cultural Awareness of Undergraduate Students**

Received: July 30, 2024

Revised: September 10, 2024

Accepted: September 17, 2024

วกร ธรรมภิบาลอุดม และคณะ*

Vorakorn Thampibanudom et al.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรม 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรม 3) ขยายผลการใช้รูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามสภาพปัญหาการเรียนการสอนคติชนวิทยาแบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอนคติชนวิทยา ประเด็นคำถามสำหรับอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) รูปแบบการสอนคติชนวิทยา แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถด้านความคิดรวบยอด และแบบวัดความตระหนักทางวัฒนธรรม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) รูปแบบการสอนมี 5 องค์ประกอบ

*นักศึกษานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Doctor of Philosophy Program in Teaching Thai Language, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand

**อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา หอมฟุ้ง ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Advisor, Associate Professor Dr., Cholticha Homfung Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education Silpakorn University, Thailand

***อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Co-Advisor, Associate Professor Dr., Chaiyos Paiwithayasiritham Department of Department of Basic Education, Faculty of Education Silpakorn University, Thailand

***อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบลวรรณ ส่งเสริม ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Co-Advisor, Assistant Professor Dr., Ubonwan Songserm Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: vorakorn_tha@nsru.ac.th

.....
ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และปัจจัยสนับสนุนการนำรูปแบบการสอนไปใช้ กระบวนการสอนมี 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) วิเคราะห์ตัวตน (2) เสนอผลควรรู้ (3) ลงสู่ชุมชน (4) เก็บผลข้อมูลภาคสนาม (5) เล่าความสร้างสรรค์ (6) แบ่งปันสรุปองค์ความรู้ และ (7) นำสู่การต่อยอดทางวัฒนธรรม ผลการตรวจสอบคุณภาพคือรูปแบบการสอนสามารถนำไปใช้ได้จริง 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ 3) ผลการนำรูปแบบการสอนไปขยายผล พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ : รูปแบบการสอนคติชนวิทยา/ ชุมชนเป็นฐาน/ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง/
ความคิดรวบยอด/ ความตระหนักทางวัฒนธรรม

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop the folklore instructional model by applying the community base with constructivism to develop concept thinking ability and cultural awareness; 2) to study the effectiveness of the folklore instructional model by applying the community base with constructivism to develop concept thinking ability and cultural awareness; 3) to disseminate the folklore instructional model by applying the community base with constructivism to develop concept thinking ability and cultural awareness. The sample was 30 third year students majoring in Thai, Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. The research instruments employed in research were an Interview form, questionnaire, document analysis form, question for focus group discussion, instructional model, lesson plans, a concept thinking ability test, and a cultural awareness test. The quantitative data were analyzed by mean (*M*), standard deviation (*SD*), and *t*-test dependent. The qualitative data were analyzed by content analysis. The research results were as follows

1) The folklore instructional model is consisted of 5 components, namely, principles, objectives, learning management process, measurement and evaluation, and factors supporting the use of instructional model. The learning process is comprised of 7 steps: (1) self-analysis, (2) presentation, (3) fieldwork in local community, (4) field data collection, (5) creativity narration, (6) knowledge summarization and sharing, (7) cultural expansion. The results of the quality inspection are that the teaching model can actually be used. 2) The results of effectiveness of the folklore instructional model show that the students concept thinking ability and cultural awareness are significantly higher than before employing the instructional model with statistical significance at .05 level. 3) The results of dissemination of instructional model

.....
show that the students concept thinking ability and cultural awareness are significantly higher than before employing the instructional model with statistical significance at .05 level.

Keywords : Instructional Folklore Model/ Community-based/ Constructivism/ Concept Thinking/
Cultural Awareness

บทนำ

คติชนวิทยาเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมในส่วนที่เป็นการแสดงออกของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม ศิราพร ณ ถาลง (Na Thalang, 2014: 475) ได้อธิบายว่าคติชนวิทยาคือการศึกษาการแสดงออกทางศิลปะ ทั้งศิลปะจากการใช้ถ้อยคำ ศิลปะทางการแสดง ศิลปะในการทำเครื่องมือของใช้พื้นบ้าน รวมไปถึงอาหารพื้นบ้าน ตลอดจนเรื่องของความเชื่อและพิธีกรรมก็ล้วนเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรักใคร่ของมนุษย์ทั้งสิ้น ซึ่งการสะท้อนความรู้สึกรักใคร่ ความเชื่อ พิธีกรรม เป็นแบบแผนที่เอื้อให้มนุษย์ปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติและสังคม เป็นกรอบการดำรงชีวิตที่เชื่อว่าถูกต้องและดีงามซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงมาตรฐานความประพฤติของสังคมด้วยการสร้างกรอบประเพณี พิธีกรรม มากำหนดว่าผู้ที่ปฏิบัติตามจะได้รับการยกย่อง หรือไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ นอกจากกรอบประเพณีที่จะช่วยกำหนดพฤติกรรม ยังมี ข้อมูลคติชนวิทยาที่อยู่ในรูปแบบของสำนวน สุภาษิต คำพังเพย เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเครื่องเตือนสติ ตระหนักรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม การกล่อมเกล่าให้รู้จักการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง รู้จักศีลธรรม การรู้คุณบิดามารดาผ่านคติชนวิทยาประเภทเพลงกล่อมเด็ก การฝึกฝนให้คนในสังคมรู้จักสังเกต มีปฏิภาณไหวพริบผ่านคติชนวิทยาประเภทปริศนาคำทายการสร้าง ความสนุกสนานผ่อนคลายจิตใจจากความเหน็ดเหนื่อย ผ่านคติชนวิทยาประเภทเพลงพื้นบ้าน การละเล่น การเล่านิทานต่าง ๆ สิ่งให้เห็นชัดคือคติชนวิทยาเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับจิตใจ วิถีชีวิต วัฒนธรรมที่ปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติสังคมที่ต้องสืบต่อกันมา คติชนวิทยาเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวของบุคคลในสังคม ซึ่งมีเอกลักษณ์แตกต่างกันตามวิถีชีวิตของกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับอิทธิพลทางภูมิศาสตร์ สภาพอากาศ หรือจารีตแบบแผนทางสังคม เช่นเดียวกับคติชนวิทยาที่ปรากฏอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างกันไปในแต่ละชุมชน หรือกลุ่มคน

การศึกษาวิชาคติชนวิทยา บริบทความรู้ที่ได้มาจาก การศึกษาความเป็นมนุษย์ ผ่านวิถีชีวิต ที่ดำเนินผ่านความเป็นอยู่ ผ่านภาษาของกลุ่มคน ที่มีบริบทความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้น สะท้อนผ่านความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ผ่านความคิด ความเชื่อ และบทบาทของพฤติกรรมที่สืบทอดกันมา รวมไปถึงวัฒนธรรมของตนเอง ในแบบเดียวกันซึ่งลักษณะขององค์ความรู้ทางคติชนวิทยา ข้อมูลส่วนใหญ่จะได้มาจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล การลงชุมชนเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคน ซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอดจากคนรุ่นก่อนมาสู่คนรุ่นหลังหลายชั่วอายุคน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จัดกลุ่มตามประเภท เพื่อรวบรวมเป็นองค์ความรู้ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดการศึกษา ซึ่งการเก็บข้อมูลในพื้นที่นี้มีความสัมพันธ์กับการชุมชนเป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานคือความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างชุมชนและบุคคล สนธยา พลศรี (Ponsri, 2007: 207) กล่าวว่า การเชื่อมโยงกันสามารถเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบทั้งระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม

.....
ระหว่างเครือข่าย สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งสิ้น ความสัมพันธ์นี้อาจเป็นการสร้างความสัมพันธ์กลายเป็นเครือข่ายย่อย ภายใต้เครือข่ายใหญ่ซึ่งสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่ดีไม่ได้เป็นเพียงแค่การรวมกลุ่มแต่เป็นการขยายเครือข่าย มีจุดมุ่งหมายชัดเจนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งเกิดจากการมีความสนใจในด้านเดียวกัน เกิดเป็น กิจกรรม พบปะสนทนากัน นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติร่วมกันเมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทักษะกระบวนการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการด้านเนื้อหาตามหลักสูตรให้มีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับ ชุมชนโดยเน้นการลงมือปฏิบัติให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงภายในชุมชน ซึ่งอยู่ภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่าง ผู้เรียน ครูผู้สอน และกลุ่มชุมชน

การสอนคติชนวิทยาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นการบูรณาการเนื้อหาเพื่อพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้คติชนวิทยาให้นักศึกษาเชื่อมโยงการเรียนรู้กับชุมชน โดยให้นักศึกษาได้ลงมือศึกษาความรู้จากการลงพื้นที่ สํารวจ เก็บข้อมูลจากชุมชน โดยให้มีส่วนร่วมของครู นักศึกษา และชุมชน กระบวนการหลักในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานคือการสะท้อนคิด และคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งทำให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตระหนักถึงความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทั้งนี้ มณฑล จันทน์แจ่มใส (Chanchaemsai, 2015: 143) ได้กล่าวถึง ความสำเร็จที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ถือเป็นปัจจัยที่ทำให้การใช้ ชุมชนเป็นฐานเกิดผล คือ การมีเครือข่ายทางการศึกษา (Partnership) กระบวนการร่วมมือระหว่างเครือข่าย (Procession) และการให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกับชุมชน (Public Participation)

การเรียนรู้ของนักศึกษาในการเรียนรายวิชาคติชนวิทยาจำเป็นต้องมีการลงสำรวจชุมชน เก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ต้องลงมือปฏิบัติจริงจึงต้องมีพื้นฐานความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist Theory) ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการเป็นผู้กระทำ (Active) และสร้างองค์ความรู้ขึ้นมา ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ทฤษฎี การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist Theory) นี้ Duffy and Cunningham (1996: 177) กล่าวว่าว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยประสบการณ์ตรง การลองผิดลองถูก ค้นหาวิธีการแก้ปัญหาซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการรับและจัดระบบข้อมูล วิธีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญ ของการเรียนรู้ควรเป็นองค์รวม เน้นสภาพจริงและสิ่งที่ป็นจริงในห้องเรียน ผู้เรียนจะมีโอกาสสร้างความรู้ผ่าน ประสบการณ์ของตนเองที่ไม่ได้มาจากการบอกหรือการสอนของครู จะมีการเน้นเกี่ยวกับการสอนทักษะเฉพาะ น้อยลง และเพิ่มการเน้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ในบริบทที่มีความหมายโดยสรุปแล้วการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะสร้างองค์ความรู้จากการคิด พิจารณา กลั่นกรองและทำความเข้าใจข้อมูล เพื่อให้เชื่อมโยงกับความรู้เดิม ที่มีมา ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์หาคำตอบด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกระบวนการเรียนรู้คติชนวิทยาที่นักศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ สํารวจข้อมูล เก็บข้อมูล ไปรวบรวมเป็นฐานความรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ได้นั้น นักศึกษา จะต้องมีความรู้ความเข้าใจข้อมูล นำข้อมูลมา วิเคราะห์แยกแยะประเภทของข้อมูลและสังเคราะห์ ข้อมูลได้อย่างถูกต้องจนทำให้นักศึกษาเกิดองค์ความรู้ ที่เป็น ประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการต่อยอดในทางวัฒนธรรมได้ ซึ่งกระบวนการคิดที่สำคัญและสามารถพัฒนา

.....
นักศึกษาได้ดี คือ กระบวนการความคิดรวบยอด ถือเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาให้นักศึกษามีความคิดรวบยอดผ่านกระบวนการคิดการแยกแยะข้อมูล เพื่อหาความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของข้อมูลให้ได้ การหาองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย โดยอาศัยกระบวนการทางความคิดรวบยอด ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนา เกิดความชัดเจนในเรื่องที่ค้นคว้า และนำความรู้ไปต่อยอดผ่านได้ วรณรัตน์ ศรีกนก (Srikanok, 2018: 11) ได้กล่าวว่า ความคิดรวบยอดมีรูปแบบ คือ สมอของนักเรียนมีความเป็นระบบ สามารถจัดจำแนกข้อมูลให้เป็นระเบียบ เพื่อสามารถเพิ่มความรู้หรือข้อมูลใหม่ สมอจะสั่งการและสามารถจำแนกหมวดหมู่ข้อมูล เชื่อมโยงความสัมพันธ์ได้ เกิดเป็นความคิดรวบยอดที่สามารถต่อยอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (Wongyai and Phatphon, 2019: 1) อธิบายถึงความสามารถในการคิดรวบยอด ว่าเป็นความคิดรวบยอดที่ชัดเจนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของนักเรียนจะช่วยให้สามารถเชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ จนทำให้ได้แนวคิด (Idea) ในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งแนวคิดของนวัตกรรมใด ๆ ต้องมีความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาสนับสนุน เพื่อให้แนวคิดนั้นสามารถนำไปพัฒนาเป็นนวัตกรรมได้จริง

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้คดีชนวิทยาเกิดสัมฤทธิ์ผลได้อย่างแท้จริง ซึ่งนอกจากช่วยให้นักศึกษาได้ศึกษาความรู้ ได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยการลงพื้นที่ออกสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลจากชุมชน นำข้อมูลมาศึกษา วิเคราะห์ จัดประเภท สังเคราะห์คุณค่าของข้อมูล จนเกิดกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองแล้วยังได้สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการพัฒนาพื้นฐานทางด้านจิตใจ (จิตพิสัย) เป็นพฤติกรรมทางด้านจิตใจ ซึ่งจะเกี่ยวกับค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจ และคุณธรรมให้เกิดขึ้นผ่านความรู้สึกหวงแหนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของตน อีกทั้งยังตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนของตนเองและชุมชนอื่น อันเนื่องมาจากการได้ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลทางคดีชนวิทยาที่อยู่ในชุมชนต่าง ๆ นำไปสู่การแสดงออกเป็นพฤติกรรมในการเคารพและรู้คุณค่าในวัฒนธรรม ยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของผู้อื่น ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกันระหว่างวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่นได้ซึ่งสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 World Economic Forum (Schwab, 2015:3) ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 ว่าปัจจุบันโลกพัฒนาอย่างรวดเร็วโดยมีเทคโนโลยีเป็นสื่อกลาง ผู้เรียนมีความเท่าทันเทคโนโลยี แต่นอกเหนือจากความทันสมัยเท่าทันเทคโนโลยีแล้วผู้เรียนควรมีทักษะความเชี่ยวชาญสำคัญคือ 1) ทักษะจำเป็นต่อการดำรงชีวิต (Foundational Literacies) ความฉลาดรู้ (Literacy) การคำนวณ (Numeracy) ทักษะการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Literacy) ความรอบรู้เชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ความรู้ในเรื่องการเงิน (Financial Literacy) และทักษะการเข้าใจ การวิเคราะห์ เห็นคุณค่าและประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวัฒนธรรมและสังคม (Cultural and Civic Literacy) 2) ทักษะและพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการทำงานของบุคคล (Competencies) เป็นสมรรถนะเกี่ยวกับการคิดเชิงวิพากษ์ การมีทักษะในการแก้ไขปัญหา (Critical Thinking) ทักษะการสร้างวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creativity) ทักษะการสื่อสาร (Communication) และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) และ 3) การจัดการตัวเองกับสภาพสังคม (Character Qualities) มีทักษะการแสวงหาความรู้ ใฝ่รู้ พยายามหาความรู้ใหม่ (Curiosity) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) มีความเพียรพยายามด้วยใจรักเพื่อให้ถึงเป้าหมาย (Persistence Grit) มีความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่น (Adaptability) มีความเป็นภาวะผู้นำ (Leadership) และมีความตระหนักถึงสังคม

.....
และวัฒนธรรม (Social and Cultural Awareness) กล่าวได้ว่าความตระหนักทางวัฒนธรรม (Cultural Awareness) เป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ทำให้นักศึกษาที่เติบโตในยุคที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยไม่มีช่องว่างในการเติบโต เกิดการเรียนรู้สิ่งรอบตัวอย่างสมบูรณ์ มองเห็นคุณค่า เกิดความฉลาดรู้ และเข้าใจการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมพร้อมกับการสืบสานและต่อยอดต่อไป

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงพัฒนาแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อให้นักศึกษามีความคิดรวบยอดและเกิดความรัก ความตระหนักห่วงแหนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาในรูปแบบของคติชนวิทยาที่อยู่ในชุมชนของตนเอง สามารถนำความรู้ทางคติชนวิทยาไปประยุกต์ใช้ในการต่อยอดในทางวัฒนธรรมได้และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนัก ทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและ ความตระหนักทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตดังนี้

2.1 ศึกษาความสามารถด้านความคิดรวบยอดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้

2.2 ศึกษาความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมก่อนการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้

3. เพื่อขยายผลการใช้รูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มภาคใต้ 5 แห่ง กลุ่มภาคกลาง 9 แห่ง กลุ่มรัตนโกสินทร์ 6 แห่ง กลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง และกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 แห่ง ที่เรียนวิชาคตินวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช ที่เรียนวิชาคตินวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คนได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two Stage Random Sampling) คือสุ่มภูมิภาค และมหาวิทยาลัยในกลุ่มราชภัฏ

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการขยายผล

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มภาคใต้ 5 แห่ง กลุ่มภาคกลาง 9 แห่ง กลุ่มรัตนโกสินทร์ 6 แห่ง กลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง และกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 แห่ง ที่เรียนวิชาคตินวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

ตัวอย่างที่ใช้ในการขยายผล

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา จำนวน 30 คน ที่เรียนรายวิชาคตินวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two Stage Random Sampling) คือสุ่มภูมิภาค และมหาวิทยาลัยในกลุ่มราชภัฏ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านคตินวิทยา และผู้สอนวิชาคตินวิทยา เกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนคตินวิทยา แนวทางการแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้คตินวิทยา ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และประเด็นคำถามมีค่าเฉลี่ย (M) คือ 4.80 และมีและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$) คือ 0.45 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวมีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้จริงได้

2. แบบสอบถามสภาพปัญหาการเรียนการสอนคตินวิทยา ใช้สอบถามนักศึกษารวิชาเอกภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเกี่ยวกับสภาพปัญหาการสอนคตินวิทยา และแนวทางการแก้ปัญหา เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และประเด็นคำถามมีค่าเฉลี่ย (M) คือ 4.80 มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด และมีและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$) คือ 0.45 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 เป็นที่ยอมรับได้ แสดงว่าแบบสอบถามดังกล่าวมีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุดสามารถนำไปใช้ได้จริงได้

3. แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอนคตินวิทยา ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และประเด็นคำถามมีค่าเฉลี่ย (M) คือ 4.60-4.80 มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุดและมีและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)

.....
คือ 0.45-0.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 จึงเป็นที่ยอมรับได้ แสดงว่าแบบวิเคราะห์เอกสารดังกล่าวมีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้จริงได้

4. ประเด็นคำถามสำหรับอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เพื่อใช้ตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎีความเป็นไปได้และความสอดคล้อง ของรูปแบบ ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และประเด็นคำถามมีค่าเฉลี่ย (M) คือ 5.00 และมีและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$) คือ 0.00 แสดงว่าประเด็นคำถามสำหรับอภิปรายกลุ่มย่อยดังกล่าวมีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้จริงได้

5. แผนการจัดการเรียนรู้คติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรม ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพมีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้สอนได้จริง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย (M) คือ 5.00 และมีและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$) คือ 0.00 สำหรับประเด็นองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความครบถ้วน และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลมีความชัดเจน ทั้งนี้ทุกรายการประเมิน มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้จริงได้

6. แบบวัดความสามารถด้านความคิดรวบยอดและเกณฑ์การประเมิน แบบวัดความสามารถด้านความคิดรวบยอดเป็นแบบวัดแบบอัตนัยมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric Scoring) 5 ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ในรายการประเมินส่วนมากมีค่าเฉลี่ย (M) คือ 4.40-4.60 มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด และมีและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$) คือ 0.55 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 จึงเป็นที่ยอมรับได้สามารถนำไปใช้ได้

นำแบบวัดความสามารถด้านความคิดรวบยอดไปทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เคยเรียนวิชาคติชนวิทยามาแล้ว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 นำผลการทดสอบมาหาค่าความยากง่าย (p) ควรมีค่าระหว่าง 0.20 – 0.80 ได้ค่าความยากง่าย (p) ที่ระหว่าง 0.65-0.78 และ หาค่าอำนาจจำแนก (r) ควรมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) ที่ระหว่าง 0.28-0.45 จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพไว้จำนวน 4 ข้อ

วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถด้านความคิดรวบยอดโดยคำนวณจากสูตร Cronbach's Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.75 และนำเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านความคิดรวบยอดไปหาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธี Inter Rater Reliability โดยนำไปวัดซ้ำระหว่างผู้วิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาพบว่า การวัดซ้ำโดยผู้วัดคนละคน ผลการตรวจให้คะแนนระหว่างผู้วิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษามีความสัมพันธ์ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งในกรณี ข้อ 1 และ 2 ที่มีความสัมพันธ์เท่ากับ 0.67 นั้น ผู้วิจัยได้มีการปรึกษาพูดคุยเกี่ยวกับผลการพิจารณาจนเป็นที่เข้าใจกัน ส่วนข้อ 3 และ 4 มีความสัมพันธ์เท่ากับ 1.00 ซึ่งมีผลการตรวจให้คะแนนสอดคล้องกันในระดับสูง

7. แบบวัดความตระหนักทางวัฒนธรรม แบบวัดความตระหนักทางวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยใช้จะมีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ โดยผู้วิจัยกำหนดคำถามในลักษณะสถานการณ์ และกำหนดตัวเลือก 4 ตัวเลือก ผลจากการให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และประเด็นคำถามมี

.....
ค่าเฉลี่ย (M) คือ 4.40-4.60 มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด และมีและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) คือ 0.55 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 จึงเป็นที่ยอมรับได้แสดงว่าแบบวัดดังกล่าวมีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้จริงได้

นำแบบวัดความตระหนักทางวัฒนธรรมไปทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เคยเรียนวิชาคติชนวิทยา มาแล้ว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 นำผลการทดสอบมาหาค่าความยากง่าย (p) ควรมีค่าระหว่าง 0.20 – 0.80 ได้ค่าความยากง่าย (p) ที่ระหว่าง 0.45-0.70 และ หาค่าอำนาจจำแนก (r) ควรมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) ที่ระหว่าง 0.33-0.63 จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพไว้จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนงานวิจัยและพัฒนาซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและหาความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Development) ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ (Implementation) ขั้นตอนที่ 4 ขึ้นประเมินผล (Evaluation) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและหาความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) ศึกษา -สภาพการสอนคติชนวิทยาและข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาแบบการสอนคติชนวิทยา และข้อมูลทางคติชนวิทยา

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Development) พัฒนาได้ร่างรูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน สนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) พัฒนาเครื่องมือที่ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถด้านความคิดรวบยอดและแบบวัดความตระหนักทางวัฒนธรรม และได้เครื่องมือที่มีคุณภาพพร้อมนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ (Implementation) นำรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้นใช้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยการทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ผ่านการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 4 ขึ้นประเมินผลนำรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้นใช้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มขยายผลในการวิจัย โดยการทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ผ่านการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้

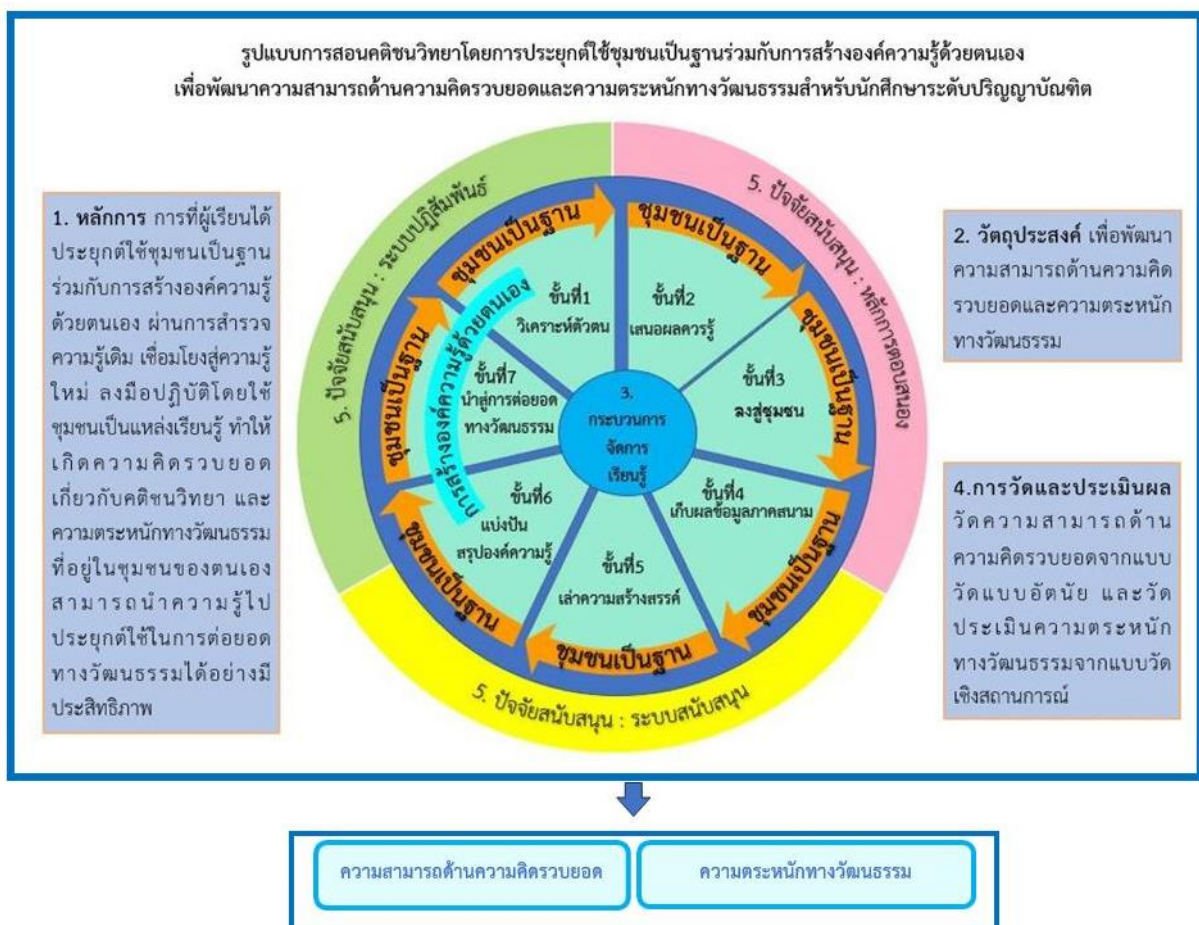
การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้โดยการสนทนากลุ่มย่อยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และนำเสนอด้วยการบรรยายความและวิเคราะห์ความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมด้วยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบความคิดรวบยอดระหว่างก่อนการจัดการเรียนรู้กับหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยนำเสนอตามจุดประสงค์ ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรม มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.หลักการ 2.วัตถุประสงค์ 3.กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4.การวัดประเมินผล และ 5. ปัจจัยสนับสนุนการนำรูปแบบการสอนไปใช้ ทั้งนี้ กระบวนการสอนมี 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1)วิเคราะห์ตัวตน 2)เสนอผลควรรู้ 3)ลงสู่ชุมชน 4)เก็บผลข้อมูลภาคสนาม 5)เล่าความสร้างสรรค์ 6)แบ่งปันสรุปองค์ความรู้ และ 7)นำสู่การต่อยอดทางวัฒนธรรม

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการสอนการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรอบยอดและความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรอบยอดและความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

กลุ่มทดลอง

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนความสามารถด้านความคิดรวบยอด ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้

คะแนน ความคิด รวบยอด ทางคติชน วิทยา	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความสามารถ	t	df	p
ก่อนเรียน	40	22.53	1.28	ปานกลาง	35.10	29	.00
หลังเรียน	40	36.07	1.82	ดีมาก			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงคะแนนความสามารถด้านความคิดรวบยอดของผู้เรียนที่มีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ ($M = 36.07$, $S.D. = 1.82$) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ($M = 22.53$, $S.D. = 1.28$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนความตระหนักทางวัฒนธรรม ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้

คะแนน แบบวัด ความ ตระหนัก ทาง วัฒนธรรม	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความสามารถ	t	df	p
ก่อนเรียน	40	25.23	1.70	ปานกลาง	22.66	29	.00
หลังเรียน	40	35.63	2.46	ดีมาก			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงคะแนนความตระหนักทางวัฒนธรรม ของผู้เรียนที่มีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ ($M = 35.63$, $S.D. = 2.46$) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ($M = 25.23$, $SD = 1.70$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ผลการศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรม ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

กลุ่มขยายผล

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนความสามารถด้านความคิดรวบยอด ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

คะแนน ความคิด รวบยอด ทางคติชน วิทยา	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความสามารถ	t	df	p
ก่อนเรียน	40	21.73	2.82	ปานกลาง	20.47	29	.00
หลังเรียน	40	33.47	2.75	ดีมาก			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงคะแนนความสามารถด้านความคิดรวบยอดของผู้เรียนที่มีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ ($M = 33.47$, $S.D. = 2.75$) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ($M = 21.73$, $S.D. = 2.82$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4 แสดงคะแนนความตระหนักทางวัฒนธรรม ก่อนเรียนและหลังเรียนการจัดการเรียนรู้

คะแนน แบบวัด ความ ตระหนัก ทาง วัฒนธรรม	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความสามารถ	t	df	p
ก่อนเรียน	40	24.67	2.19	ปานกลาง	36.02	29	.00
หลังเรียน	40	35.13	1.43	ดีมาก			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 แสดงคะแนนความตระหนักทางวัฒนธรรม ของผู้เรียนที่มีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ ($M = 35.15$, $S.D. = 1.43$) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ($M = 24.67$, $S.D. = 2.19$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลจากการทดลองแสดงให้เห็นว่า นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มขยายผล มีพัฒนาการความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมหลังการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัด ประเมินผล และปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย ระบบปฏิสัมพันธ์ หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน ผ่านกระบวนการสอนซึ่งมี 7 ขั้นตอน คือ 1. วิเคราะห์ตัวตน 2. เสนอผลความรู้ 3. ลงสู่ชุมชน 4. เก็บผลข้อมูลสนาม 5. เล่าความสร้างสรรค์ 6. แบ่งปันสรุปองค์ความรู้ และ 7. นำสู่การต่อยอดทางวัฒนธรรม รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบทำให้การดำเนินการเรียนการสอนมีลำดับขั้นที่ชัดเจน มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนสอดคล้องกับ (Joyce and Well, 2009: 73) นักการศึกษาได้อธิบายการนำเสนอรูปแบบการสอน ออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ที่มาซึ่งเป็นส่วนที่ใช้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ อันเป็นจุดเริ่มต้นของรูปแบบ 2) รูปแบบการสอนเป็นสิ่งที่นำเสนอเป็นเรื่อง ๆ อย่างละเอียด และเน้นให้เห็นถึงปัจจัยที่นำไปสู่ภาคปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ (1) กระบวนการเรียนการสอน เป็นการให้รายละเอียดว่ามีลำดับขั้นตอน โดยเรียงกิจกรรมที่จะสอนเป็นขั้น ๆ ซึ่งในแต่ละรูปแบบจะมีจำนวนขั้นตอนที่แตกต่างกัน (2) ระบบของปฏิสัมพันธ์ เป็นการอธิบายให้เห็นถึงบทบาทของผู้สอน ผู้เรียน และความสัมพันธ์ที่มีร่วมกัน ซึ่งจะมีความแตกต่างกันออกไป ในแต่ละรูปแบบ (3) หลักการของปฏิกิริยาตอบสนอง กล่าวถึงวิธีการแสดงออกของครูต่อผู้เรียน เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างสร้างสรรค์ และ (4) ระบบสนับสนุน เป็นการบอกถึงเงื่อนไขของสิ่งที่จำเป็นต่อการใช้รูปแบบการสอนนั้นให้สัมฤทธิ์ผล 3) การนำรูปแบบการสอนไปใช้ เพื่อเป็นการอธิบายวิธีการใช้รูปแบบการสอน ใช้เป็นการแนะนำและให้ข้อสังเกตในการนำรูปแบบการสอนนั้นไปใช้ เช่น ความเหมาะสมต่อระดับของผู้เรียน ประเภทของเนื้อหาที่จะจัดการเรียนการสอนและวิธีการจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน 4) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งผลทางตรงและผลทางอ้อม โดยรูปแบบจะส่งผลให้เกิดผลทางตรง แก่ผู้เรียนเกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนที่จัดขึ้นตามขั้นตอน ส่วนผลทางอ้อมที่เกิดขึ้น จะเกิดจาก สภาพแวดล้อม ซึ่งนับได้ว่าเป็นผลกระทบที่เกิดแฝงกับผลการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิชา หอมฟุ้ง และสมพร ร่วมสุข (Homfung and Ruamsuk, 2016) ที่ศึกษาการสอนคติชนวิทยากับการพัฒนาทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนและการเสริมสร้างความภูมิใจในภูมิปัญญาไทยเป็นบทความวิชาการที่นำเสนอผลการ สอนคติชนวิทยาที่ได้ให้ผู้เรียนได้ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลสนาม ผลการศึกษา คือการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลง พื้นที่เก็บข้อมูลสนาม จะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 และได้เรียนรู้สิ่งที่เป็ นรากเหง้าของความเป็นไทยไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากขั้นเริ่มต้นคือขั้นวิเคราะห์ ตัวตนที่ทำให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ข้อมูลคติชนในชุมชนตนเองหรือชุมชนที่สนใจ เพื่อให้ทบทวนองค์ความรู้เดิมสร้าง ความพร้อมในการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่ดำเนินตามขั้นต่าง ๆ โดยอาศัยหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และปัจจัยสนับสนุนซึ่งประกอบด้วย ระบบปฏิสัมพันธ์ หลักการ ตอบสนอง และระบบสนับสนุน ผ่านการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สู่ขั้นประเมินผลการเรียนรู้เป็นข้อสรุปได้ว่ารูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีรูปแบบที่ชัดเจนและมีความเหมาะสมต่อ ระดับของผู้เรียนนอกจากองค์ประกอบหลักแล้วรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นยังมีการระบุถึงปัจจัยสนับสนุน

.....

การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ระบบปฏิสัมพันธ์ หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน กล่าวคือ ระบบปฏิสัมพันธ์ เป็นการกำหนดบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในรูปแบบการสอน โดยผู้สอนมีหน้าที่ในการเป็นผู้ให้คำแนะนำและผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเก็บข้อมูลชุมชนด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนคิดวางแผนและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ และช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ต่อมาคือหลักการตอบสนอง คือ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย มีการให้กำลังใจในการเรียนรู้ และระบบสนับสนุนใช้การเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง การลงมือปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในชุมชน โดยผู้เรียนเป็นผู้สรุปความรู้ด้วยตนเอง การสอนด้วยการใช้ชุมชนเป็นฐานและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองนี้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวของตนเอง ได้เกิดกระบวนการสร้างองค์ความรู้และกระบวนการคิดอยู่เสมอ เกิดความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรม ได้ฝึกทักษะทักษะทางสังคมและทักษะในศตวรรษที่ 21 และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถนำความรู้มาต่อยอดและสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ ซึ่งผลการพัฒนารูปแบบการสอนดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการของ (Owens and Wang, 1996: 2) ที่อธิบายถึงความหมายของการใช้ชุมชนเป็นฐาน ว่าคือกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าตนเองต้องการเรียนรู้เรื่องอะไรโดยใช้การจัดการเรียนรู้ผ่านชุมชน ซึ่งชุมชนถือเป็นสถานที่เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เปิดโลกกว้างให้ผู้เรียนถือเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ทั้งทางด้านวิชาการ การพัฒนาตนเอง การเข้าสู่สังคมส่วนรวม การทำงาน เกิดความเข้าใจในอาชีพ เห็นคุณค่าของชุมชนผ่านการใช้แหล่งประโยชน์ของชุมชน (Melaville, Berg and Blank, 2015: 36-45) ที่อธิบายความหมายของการใช้ชุมชนเป็นฐานผ่านกระบวนการเรียนรู้ 6 ลักษณะคือ 1) การเรียนรู้แบบเชื่อมโยงวิชาการเพื่อชุมชน 2) มอบความรู้ ผ่านประสบการณ์เพื่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ 3) การเรียนรู้ผ่านบริบทชุมชนและโรงเรียน 4) ลงพื้นที่สร้างความสนใจในการใฝ่รู้ 5) สร้างประสบการณ์ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม และ 6) เรียนรู้ร่วมกับผู้มีประสบการณ์ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริินภา สุนทรวิสัย และปิยลักษณ์ โพธิวรรณ (Sunthornvisai and Photiwan, 2021: 29) ที่ได้กล่าวถึงผลของการจัดการเรียนรู้โดยการใช้ชุมชนเป็นฐานไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวทางด้านความคิดอยู่เสมอ โดยการนำเทคนิคการเรียนการสอนในรูปแบบการลงชุมชนเพื่อสัมผัสสิ่งแวดล้อมและให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้นอีกทั้งยังส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นอีกด้วยได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองว่าเป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ และการทดลองเพื่อทำให้ผู้เรียนได้ตั้งข้อสังเกต ข้อคาดการณ์ จนนำไปถึงข้อสรุป ทฤษฎี บทนิยาม และองค์ความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนได้สร้างขึ้นมาเอง

ฉะนั้นแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น เป็นรูปแบบการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วนชัดเจน และรูปแบบการสอนดังกล่าวยัง ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของคติชนวิทยามากขึ้น เกิดความตระหนักทางวัฒนธรรม เกิดความคิดรวบยอดทางวัฒนธรรม และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการวางแผนและแก้ปัญหาในการทำงาน รู้จักการทำงานร่วมกัน เกิดการพัฒนาทักษะที่จำเป็น

.....

รูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความสามารถด้านความคิดรวบยอดได้ เนื่องจากรูปแบบการสอนนี้พัฒนาขึ้นด้วยแนวคิดการใช้ชุมชนเป็นฐานและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาความคิด โดยให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสังเกตและศึกษาค้นคว้าในชุมชนที่ตนเองสนใจ จนสร้างสรรค์เกิดเป็นความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของตนเอง ดังที่ (Novak and Gowin, 1987: 11) นักการศึกษาได้อธิบายความคิดรวบยอดไว้ว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกรอบความคิด หรือกระบวนการทางสมองของมนุษย์ในการจัดประเภทของสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องต่าง ๆ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติภายนอก ประโยชน์ใช้สอยหรือคุณสมบัติภายในที่สามารถตระหนักได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (Wongyai and Phatphon, 2019: 1) อธิบายถึงความสามารถในการคิดรวบยอดว่า เป็นความคิดรวบยอดที่ชัดเจนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้เรียนจะช่วยให้สามารถเชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ จนทำให้ได้แนวคิด (Idea) ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมซึ่งแนวคิดของนวัตกรรมใด ๆ ต้องมีความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาสนับสนุน เพื่อให้แนวคิดนั้นสามารถนำไปพัฒนาเป็นนวัตกรรมได้จริง เมื่อประยุกต์แนวคิดดังกล่าวมาสู่การสอนจึงทำให้พัฒนาความคิดรวบยอดของผู้เรียนได้ ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่พัฒนาความคิดรวบยอดของผู้เรียนของ

รูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมได้ เนื่องจากรูปแบบการสอนนี้พัฒนาขึ้นด้วยแนวคิดการใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งให้ผู้เรียน เรียนรู้เนื้อหาความรู้และทักษะอย่างหลากหลาย เช่น การคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ การวางแผน ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม เจตคติที่พึงประสงค์ และตระหนักในความรับผิดชอบในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ดังแนวคิดของ (Nugent, 2015:17) ได้อธิบายความตระหนักทางวัฒนธรรมไว้ว่า ผู้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันสามารถเกิดความตระหนักทางวัฒนธรรม ได้โดยการมีทัศนคติหรือความรู้สึกที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของกลุ่มคนยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยสามารถเข้าใจและมีจุดยืนทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ ผ่านการร่วมมือและมีทัศนคติที่เข้าใจวัฒนธรรมของอีกฝ่ายสามารถชื่นชมและเข้าใจความแตกต่างของวัฒนธรรมเหล่านั้นได้ อีกทั้งยังพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความเชื่อ และไม่ยึดติดกับบรรทัดฐานของตน สามารถร่วมงานและทำงานร่วมกับวัฒนธรรมอื่น ด้วยการทำงานผ่านมุมมองของวัฒนธรรมนั้นไม่ได้มองผ่านวัฒนธรรมของตนแต่เพียงอย่างเดียว (Bacote, 1999: 203) ได้ให้ความหมายของความตระหนักทางวัฒนธรรมว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบความรู้คิดและตระหนักในตนเองถึงความสำคัญของการให้คุณค่าต่อความเชื่อ วิถีชีวิต พฤติกรรม และการสำรวจตัวเองเชิงลึก (In-Depth Exploration) ในด้านภูมิหลัง วัฒนธรรม และวิชาชีพของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการหลักที่จะนำไปสู่ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในวัฒนธรรมของตนเองเมื่อประยุกต์แนวคิดดังกล่าวมาสู่การสอนจึงทำให้พัฒนาความตระหนักทางวัฒนธรรมของผู้เรียนได้ ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่พัฒนาความตระหนักในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังเช่น การศึกษา

.....
ของ ปองเอก เพ็งลุน (Penglun, 2020) ได้ศึกษาการพัฒนาความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศผ่านการใช้รูปแบบการสอนวรรณคดี ผลการศึกษารูปแบบการสอนวรรณคดีส่งเสริมการตระหนักรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างและเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีของนักศึกษาต่อวัฒนธรรมที่เหมือนกันและแตกต่างกันในประเทศกลุ่มประชาคมอาเซียน เช่นเดียวกันกับกิจกรรมของรูปแบบการสอนวรรณคดีในแต่ละบทเรียนสามารถส่งเสริมการอภิปรายกลุ่มและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักทางวัฒนธรรมและแนวคิดการนำคติชนวิทยาไปต่อยอด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าผลรูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต เป็นรูปแบบการสอนที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมได้จริง ซึ่งความสามารถทั้ง 2 ประการนี้ เป็นความสามารถที่ควรฝึกให้ผู้เรียน เพราะเป็นความสามารถที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในสังคมและการทำงาน ความคิดรวบยอดที่ชัดเจนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้เรียนจะช่วยทำให้สามารถเชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ จนทำให้ได้แนวคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรม และสามารถนำไปพัฒนาเป็นนวัตกรรมได้จริง และความตระหนักทางวัฒนธรรม ช่วยให้สามารถตระหนักรู้ เข้าใจและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายของผู้คน ชุมชน และสังคม และวัฒนธรรม ทำให้สามารถตอบสนองต่อการทำงาน และพัฒนาความสัมพันธ์เพื่อนร่วมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้การสร้างความคิดรวบยอดและความตระหนักทางวัฒนธรรมจึงเป็นการเตรียมพร้อม เพื่อเผชิญหน้ากับการทำงานและการอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาของคติชนวิทยาเพื่อบูรณาการความรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนได้ เช่น หากผู้เรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาอาจใช้สื่อที่เป็นนิทาน ปริศนาคำทาย สำนวนสุภาษิตท้องถิ่น เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของเรื่องได้ง่าย
2. ควรมีการติดต่อผู้นำชุมชน และติดต่อปราชญ์ชาวบ้านให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูล จะทำให้ได้รับข้อมูลและการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ชัดเจนครอบคลุมมากขึ้นแก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย

1. การวิจัยการประยุกต์ใช้การใช้ชุมชนเป็นฐานและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในการสอนรายวิชาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากคติชนวิทยา เพราะชุมชนเป็นฐานและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนคิดเป็นระบบ มีเหตุผล ฉะนั้น หากมีการประยุกต์ไปสู่รายวิชาอื่นย่อมทำให้ผู้เรียนมีความคิดที่เป็นระบบ และมีเหตุผล เกิดความรู้ที่คงทน และนำความรู้นั้นไปต่อยอดได้

2. การวิจัยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ด้านอื่น ๆ ให้ผู้เรียน เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงนวัตกรรม หรือการคิดเชิงระบบ เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการสอนคติชนวิทยาโดยการประยุกต์ใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการสร้างองค์ความรู้ด้วย
ตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถด้านความคิดรวบยอด และความตระหนักทางวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาระดับ
ปริญญาบัณฑิต ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งการสอนคติชนวิทยาให้ได้ประสิทธิภาพมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง
ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พบประสบการณ์จริง ด้วยการจัดการเรียนรู้ถือเป็นเป้าหมายสำคัญในการ
พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้บรรลุผล จึงต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเป็นพื้นฐานเพื่อสร้างความเข้าใจ
เชื่อมโยงและสร้างองค์ความรู้ใหม่ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างประสบการณ์จริงให้แก่ผู้เรียน เน้นการ
เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริงผ่านพื้นที่แห่งการเรียนรู้ ซึ่งพื้นที่แห่งการเรียนรู้
นอกจากห้องเรียนแล้ว พื้นที่นอกห้องเรียนจัดเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่สำคัญ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้รอบด้านผ่าน
กระบวนการสร้างประสบการณ์จริง ที่เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผสมกับการเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้สู่สมรรถนะ
ผู้เรียน

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

.....
References

- Bacote, C. (1999). A Model and Instrument for Addressing Culturalcompetence in Health Care. *Journal of Nursing Education*, 38(5), 203-206.
- Chanchaemsai, M. (2015).Project to Remove the Community-based Learning Management Experience Set : Case Study: Integrating Learning in Architectural Design with Residential Development for PeopleHave Low Income (Baan Mankong Project, Rama 9 Community, Bo 3). *Phranakhon Rajabhat Research Journal*, 10(1),143-156. (in Thai)
- Duffy. , and Cunningham. (1996). *Self-Instruction in Language Learning*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Homfung, C., and Ruamsuk, S.(2016).Teaching Folklore and Developing Skills in the 21st Century of Students and Strengthening Pride in Thai Wisdom. *Veridian E-Journal Silpakorn University Humanities Department Social Sciences and Arts*, 9(2), 1549-1563. (in Thai)
- Joyce, B., and Well, M. (1996). *Models of Teaching*. (2nd ed.). New Delhi: Prentice–Hall.
- Melaville, A., Berg, A., C., and Blank, M, J. (2 0 1 5, June 15). *Community-based Learning : Engaging Students for Success and Citizenship*. <http://digitalcommons.unomaha.edu/slcepartnerships/40>.
- NaThalang, S. (2014). *Folklore Theory and Methodology in the Analysis of Legends and Folktales*. Samnak Printed by Chulalongkorn University. (in Thai)
- Novak, J.D., and Gowin,D.B. (1 9 8 7). *Learning How to Learn*. London : Cambridge University Press.
- Nugent, K. (2015). Critical Cultural Awareness in The Foreign Language Classroom. University of Nebraska – Lincoln.
- Owens, T. R., and Wang, C. (1 9 9 6). *Community-Based Learning : A Foundation for Meaningful Educational Reform*. University of Nebraska Omaha.
- Penglun, P. (2020). *Developing Awareness of Different Cultures of English Language Learners*. [Doctoral dissertation, University of Phayao]. (in Thai)
- Ponsri, S. (2007). Networked Learning in Community Development. (2nded.). Printing Odeon Store. (in Thai)
- Schwab, K. (2015). *The Global Competitiveness Report 2015–2016*. University of Nebraska – Lincoln.

-
- Srikanok, W. (2018). Learning Management using Concepts as a Basis Learning by Using Concept Based Instruction. *Army Nursing Journal Royal Thai Army Nursing College*, 19(3), 10-17. (in Thai)
- Sunthornvisai, S., and Photiwan, P. (2021). Development of Community-based Learning Activities Oncultural Preservation and Thai Wisdom Mathayom 3 Level. *Journal of EducationMaha Sarakham Rajabhat University*, 18(3). (in Thai)
- Wongyai, W., and Phatphon, M. (2019). *Learning Management to Enhance Conceptual Thinking*. Center for Curriculum and Learning Innovation Leadership. (in Thai)